

NAŠA PETRŽALKA

Noviny mestskej časti Bratislava-Petržalka

PETRŽALKA

Číslo 6 | Ročník 2 | September 2020

Kroky a smery miestneho školstva

Str. 6-10

MČ ocenila svoje
osobnosti

Str. 12-13

O bunkroch
a ľuďoch Petržalky

Str. 17

Sídliisko, luky
a šípy

Škola, základ života.

Aké sú základy petržalského školstva?

Kým vlani sa v súvislosti s petržalským školstvom riešil najmä kapacitný problém materských škôl a ich obsadzovania, tento rok bolo témou číslo jedna niečo celkom iné. A nešlo o nič malé. Ten problém sa volá koronavírus. Netreba pripomínať, že nebol iba lokálny a že poriadne otestoval všetky školy. Nedávno sa začal nový školský rok, a to v čase, keď po letnom uvoľnení narastá počet nakazených. Okrem toho sa opäť riešila otázka kapacít MŠ, chýbajúcich učiteľov, rekonštrukcií. S akými výsledkami?

Otváranie školského roka s rúškami na tvárach, podpisovanie čestných vyhlásení rodičov, že ich deti nie sú rizikové, opätovné sústredenie pozornosti na hygienické opatrenia. Pre nikoho to nie je práve komfortná situácia. Zaviedli sa koronové semaforey, ktoré označujú stav tej-ktorej školy. V Petržalke sa v prvých týždňoch septembra ocitlo niekoľko škôl v oranžovom režime. Nebola to situácia, ktorá by mala vzbudiť obavy – v žiadnom prípade nedošlo k zdravotnému ohrozeniu žiakov. Prepnutie semaforu však nikoho nepovzbudí a v niektorých prípadoch to môže vyvolať špekulácie či prehnane pochybnosti. Riaditelia teda musia striehnuť na bezpečnosť a zároveň udržiavať pokojnú atmosféru na všetkých úrovniach, aby mohla škola riadne fungovať. Samozrejme, že nepredvídateľnosť vývoja pandemickej situácie bude na seba strhávať o to väčšiu pozornosť zo všetkých strán vrátane vedenia škôl aj MČ Petržalka, ktorí musia sledovať aj pokyny ministerstva školstva a nariadenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. Všetky aktuálne odporúčania či nariadenia sú sprostredkované žiakom a ich zákonným zástupcom a školy sú na situáciu pripravené aj čo sa týka materiálneho zabezpečenia. Pravidelne prebieha ranný monitoring žiakov, dbá sa na dodržiavanie hygienických opatrení a dezinfikujú sa priestory. Nevyhnutnosťou je aj spolupráca rodičov, ktorí by mali školu informovať o prípadných zdravotných komplikáciách svojho dieťaťa a pri opodstatnenom podozrení ho nechať doma. Súčasná podmienka si zároveň vyžadujú intenzívnu komunikáciu medzi vedením škôl a MČ. Práve nedostatok komunikácie kritizovali niektorí miestni poslanci pravdepodobne aj v kontexte vlnajšieho problému s riaditeľkami MŠ. Aktuálna spätná väzba zo strany riaditeľov a riaditeľiek ZŠ a MŠ však potvrdzuje, že komunikácia s MČ prebieha a zároveň je hodnotená ako efektívna. Témou, ktorá zarezonovala aj v médiách, bol nedostatok učiteľov a nepedagogických zamestnancov. Ide o celoslovenský problém, ktorý sa dotýka aj Petr-

žalky. Pred začiatkom aktuálneho školského roka chýbali deväť učiteľov na I. stupni ZŠ a traja na druhom stupni, pričom išlo najmä o učiteľov matematiky, fyziky a informatiky. V materských školách bol evidovaný nedostatok siedmich učiteľov. V MŠ a ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ však pôsobi dovedna približne 750 učiteľov, a pri takomto počte tvoria chýbajúci pedagógovia veľmi nízky podiel. Samozrejme, riaditelia ZŠ a MŠ medzitým podnikali kroky na získanie chýbajúcich učiteľov, čo sa týka aj potrebného dokrytia vychovávateľov v školských kluboch (chýbali ôsmi), asistentov učiteľov (traja), personálu v školských jedálnach (siedmi) a zamestnancov na upratovanie priestorov (štyria).

Samotná Mestská časť sa pritom snaží o motivovanie pedagogických či odborných pracovníkov v školstve, a to viacerými spôsobmi. Jedným z nich je poskytovanie nájomného bývania pre tých, ktorí ho potrebujú. Takto boli využité vynovené byty na Ulici Ondreja Štefánka a na prechodné ubytovanie učiteľov boli na základe dohody s Bratislavským samosprávnym krajom vyhradené aj voľné miesta na stredoškolskom internáte na Vranovskej ulici.

K motivačným nástrojom patrí aj náborový príspevok pre nových školských zamestnancov. V prípade učiteľov a vedúcich pedagogických pracovníkov MŠ ide o 1000 eur, rovnaká suma platí aj pre vychovávateľov v školských kluboch detí ZŠ. Náborový príspevok sa však týka i ďalších zamestnancov, konkrétne upratovacieho personálu (550 eur), vedúcich školských jedální (650 eur), takisto pracovníkov na pozíciách hlavný a pomocný kuchár (650 eur) a začínajúci zamestnanec v prevádzke jedálne má nárok na náborový príspevok vo výške 550 eur.

Učitelia sa môžu zúčastniť na bezplatných jazykových kurzoch, čo vlni využilo 60 z nich, a motivačný efekt má mať aj projekt *Naučiť lepšie, odmeniť viac*, vďaka ktorému môžu získať pedagógovia finančnú dotáciu za zavádzanie nového obsahu, inovatívnych a moderných vyučovacích foriem, metód a prostriedkov do výchovno-vzdelávacieho procesu

MŠ Lietavská

MŠ Röntgenova

MŠ Turnianska

FOTO: Ivana Vrablová/Mária Halašková

v jednotlivých predmetoch ZŠ s cieľom zvýšiť jeho kvalitu a podporiť kreativitu, zručnosti, talent a nadanie žiakov. Pre odborných zamestnancov škôl je zase určený príbuzný projekt *Spolupracovať lepšie, odmeniť viac*. Mestská časť sa pritom angažuje v podpore inkluzívneho vzdelávania, okrem iného investovaním do asistentov učiteľa na školách s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. K motivačným impulzom sa dá zaradiť v neposlednom rade aj možnosť zvýšenia kvalifikácie

v projekte online vzdelávania Petržalská Google škola, ktorý v období jarnej koronakrízy inicioval starosta MČ Ján Hrčka a zapojilo sa doň 90 percent škôl.

Kapacitný problém súvisí oveľa viac s materskými ako so základnými školami, pripomeňme však, že v júni prijímalo miestne zastupiteľstvo úpravu Všeobecne záväzného nariadenia o školských obvodoch ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti Mestskej časti, ktoré rieši aj presun niektorých ulíc zo školského obvodu ZŠ Turnianska

FOTO: Ivana Vrablova

10 do obvodu ZŠ Holíčska 50. K tomuto presunu došlo z dôvodu veľkej vyťaženia prvej z menovaných škôl, pretože ju využívajú aj deti z novej petržalskej časti Slnečnice, kde ZŠ nie je. Otázka školskej infraštruktúry rozrastajúcich sa Slnečnic sa stáva čoraz naliehavjšou a bude nutné hľadať jej riešenie, čo je aj zámerom MČ.

Prejdime teraz k téme, ktorá je pre mnohých číslo jeden, a tou je spomínaná nepostačujúca kapacita materských škôl. Tento rok do nich nebolo prijatých viac než 700 detí. Mestská časť na rozširovaní tried v MŠ pracuje a robí to zatiaľ cestou prerábania školských bytov či pracovní. Len nedávno pribudli tri triedy na MŠ Röntgenova, Turnianska a Lietavská pre 69 detí. V najbližšom období sa má začať s rozširovaním kapacít na MŠ Iľjušínova, MŠ Pifflova, opätovne sa bude navyšovať počet miest na MŠ Turnianska a Lietavská, no a platí to aj pre MŠ Bohrova. „Otvorili sa

tri nové triedy a do konca roka by sa ešte dve-tri mali stihnúť. Ďalších desiat tried má pribudnúť do septembra budúceho roka. To by bolo približne 16 nových tried, čo predstavuje kapacitu na prijatie 350 až 400 detí,“ hovorí starosta Petržalky Ján Hrčka. Pripomína, že tento problém je dlhodobý, a tak ho ani nemožno vyriešiť za krátku dobu. „*Všetci by sme si želali rozšíriť kapacity o 20-30 tried za pol roka, ale to je nereálne. Momentálne pracujeme s koncepciou, podľa ktorej by mohla byť prijatá k septembru budúceho roka viac ako polovica z tohtoročného počtu neprijatých detí, čo je, myslím, slušné číslo. Aj v ďalšom roku predpokladáme otváranie nových tried, takže počet neprijatých detí by mal výrazne klesnúť.*“

Na čiastočné zmiernenie tohto problému bol schválený aj podporný program postavený na princípe nenávratného finančného

príspevku pre Petržalčanov na vzdelávanie detí v súkromnej materskej škole.

Ďalšou diskutovanou otázkou sú rekonštrukcie základných a materských škôl. Niektoré z nich sa totiž nestihli dokončiť v prázdninovom čase. Dôvodov bolo niekoľko. Išlo o opravy havarijných stavov, ktoré boli roky prehliadané, MČ sa pustila do niekoľkých

Riaditelia musia striechnúť na bezpečnosť a zároveň udržiavať pokojnú atmosféru na všetkých úrovniach, aby mohla škola riadne fungovať.

rekonštrukcií súbežne, procesy komplikovala koronakríza a v niektorých prípadoch aj verejné obstarávanie. Jedným z takých prípadov

je obnova jedálne v ZŠ Holíčska, kde sa vzhľadom na prebiehajúce práce nevydáva strava. Omeškanie stavebných prác spôsobilo problémový proces verejného obstarávania, do ktorého sa až na piatykrát prihlásila firma kompetentná na realizáciu takejto rekonštrukcie.

Mestská časť zabezpečila v náhradných priestoroch ZŠ Holíčska výdaj stravy pre žiakov základnej aj materskej školy, a to dovozom stravy zo ZŠ Gessayova 2 a Prokofievova 5. Tento systém sa osvedčil a naďalej funguje s priaznivou odozvou.

Mestská časť zároveň financovala nákup novej techniky a zariadenia do školských kuchýň a zariadenia do školských kuchýň na dvoch desiatkach ZŠ a MŠ v hodnote približne 90 000 eur. Išlo napríklad o konvektomaty, chladiace skrine, pece, sporáky, varné kotle či gastronádoby.

Školstvo je oblasť plná starostí a výziev, kde je stále čo riešiť aj bez pandemickej situácie, ktorá do cesty kladie ďalšie prekážky. Pri zodpovednom prístupe nás všetkých sa však zvyšuje šanca, že na školských semaforoch bude svietiť charakteristická farba Petržalky – zelená.

dan

Korona sa opäť hlási. Čo na to Petržalka?

Počet nakazených koronavírusom denne narastá v množstvách, ktoré vzbudzujú čoraz viac otázok. Priebežne pribúdajú aj preventívne opatrenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva, resp. vlády, ktoré majú dosah na chod samospráv. Mestská časť Bratislava-Petržalka dodržiava tieto nariadenia, ktoré sa okrem iného vzťahujú aj na podujatia – v čase uzávierky septembrového čísla novin išlo o povolenie organizovať interiérové spoločenské, kultúrne a športové akcie s účasťou neprevyšujúcou 500 ľudí a exteriérové s maximálne 1000 divákmi. Takisto sa určila horná hranica účastníkov svadiieb, pohrebov či krstín – povolených bolo 150 ľudí. Treba však pripomenúť, že v čase,

keď čítate tieto riadky, už môžu platiť iné rozhodnutia. Na webovej stránke petržalka.sk budeme tieto informácie aktualizovať. Platnosť však určite nestratí základné pravidlo ROR - rúško, odstup, ruky. Aj v súvislosti s prípadnou návštevou Miestneho úradu MČ v Technopole prosíme obyvateľov, aby nevstupovali do vnútorných priestorov bez prekrytia nosa a úst, aby sa snažili dodržiavať odstup od ľudí a aby využívali dezinfekčné prostriedky, ktoré sú rozmiestnené aj na viacerých miestach úradu.

K doterajším opatreniam patrí napríklad aj zákaz interiérových návštev v zariadeniach opatrovateľských služieb na Vavilovovej a Mlynarovičovej ulici. Obe zariadenia prešli už začiatkom sep-

tembra komplexnou dezinfekciou, ktorú realizovala Dobrovoľná záchranná brigáda civilnej služby, a na dennej báze fungujú zvýšené hygienické štandardy.

Na Miestnom úrade zasadá aj krízový štáb MČ, ktorý vyhodnocuje súčasný vývoj pandemickej situácie a rozhoduje o prijatí opatrení na zmiernenie šírenia koronavírusu. Pozornosť sa pritom sústreďuje predovšetkým na najohrozenejšiu skupinu obyvateľov, ktorou sú seniori. O všetkých podstatných rozhodnutiach sa dozviete na webovej stránke petržalka.sk, ako aj na facebooku MČ či prostredníctvom mobilnej aplikácie SOM Petržalka.

dan

**Chráňme sa
dodržiavaním
pravidiel R.O.R.**

nosením rúška

**dodržiavaním
bezpečného
odstupu**

**častým umývaním
či dezinfekciou rúk**

Mládežnícky parlament je nová šanca pre Petržalku

Mestská časť Bratislava-Petržalka opätovne rozširuje pre svojich obyvateľov možnosti zapojiť sa do rozhodovania o veciach verejných. Ešte v júni bol na zasadnutí miestneho zastupiteľstva schválený návrh Petržalského mládežníckeho parlamentu (PMP), ktorý už v súčasnosti vzniká. Záujemcovia o členstvo v PMP môžu do 18. 10. vyplniť registračný formulár, ktorý nájdú na stránke petržalka.sk/pmp. Uchádzačmi môžu byť mladí ľudia od 15 do 30 rokov, ktorí majú v mestskej časti trvalý pobyt alebo tu študujú. O prijatí bude rozhodovať nezávislá odborná komisia.

Petržalský mládežnícky parlament bude poradný a iniciatívny orgán miestneho zastupiteľstva a starostu MČ Bratislava-Petržalka. Cieľom jeho založenia je zapojenie mládeže do činnosti v prospech svojho okolia a zároveň smerovanie mladých k občianskej zodpovednosti a angažovanosti. Tento

parlament bude zastupovať ich záujmy na území Petržalky. V praxi to bude znamenať spracúvanie a predkladanie návrhov a stanovísk vo veciach týkajúcich sa miestnej mládeže, podieľanie sa na rozvoji mládežníckych iniciatív a na riešení problémov mladých ľudí, spolupráca na realizácii strategických cieľov či zapájanie sa do mimoškolskej výchovy a vzdelávania.

dan

Stručne

Dňa 4. 9. sa pri Chorvátskom ramene medzi Námestím Jána Pavla II. a Rovniankovou ulicou uskutočnila vernisáž výstavy s ide špecifickými intervenciami študentov a pedagógov VŠVU s názvom *Nefor-málne mo(nu)menty*. Výstava potrvá do 17. 11.

Dňa 10. 9. sa uskutočnila v CC Centre na Jiráskovej 3 vernisáž výstavy výtvarných prác telesne postihnutých autorov. Výstava *Svet ako ho vidíme my* trvá do 30. 9.

V polovici septembra sa začala v poradí už piata tohtoročná fáza kosenia v Petržalke. Pracovníci referátu správy verejných priestranstiev by ju mali v prípade priaznivého počasia zrealizovať do štyroch týždňov.

Miestne zastupiteľstvo na svojom zasadnutí 16. 9. schválilo úpravu rozpočtu MČ na rok 2020 nasledovne: zvýšenie bežných príjmov o 226 790 €, zvýšenie bežných výdavkov o 495 889 €, zvýšenie kapitálových príjmov o 2 600 €, zvýšenie kapitálových výdavkov o 566 711 €, zvýšenie príjmových finančných operácií o 834 797 € (z toho 576 511 € z prostriedkov rezervného fondu), zvýšenie výdavkových finančných operácií o 1 587 €.

V rámci Svetového čistiaceho dňa a Týždňa dobrovoľníctva zorganizovala MČ Petržalka v spolupráci s Bratislavským dobrovoľníckym centrom 18. 9. čistenie okolia Chorvátskeho ramena, na ktorom sa zúčastnilo približne 30 ľudí vrátane zamestnancov miestneho úradu. V rovnaký deň sa konalo aj viacero dobrovoľníckych aktivít v rámci podujatia Naše mesto, ktoré každoročne organizuje Nadácia Pontis.

Petržalka „vracia požičané“ – ocenila aktívnych

V nevšednom termíne, ale predsa. Prvého septembra, v Deň Ústavy SR odovzdal starosta mestskej časti Ján Hrčka spolu s vicestarostkou Lýdiou Ovečkovou ocenenia Osobnosť Petržalky. Do histórie cien sa tak zapísalo šesť nových laureátov, ktorých by sme vám radi predstavili. Začneme však dvojicou, ktorá si už, žiaľ, nemohla ocenenie prevziať.

Vladimír Dolinay a Zuzana Dolinayová

Čestné ocenenie Osobnosť Petržalky in memoriam bolo udelené manželom Vladimírovi a Zuzane Dolinayovcom, mladým aktívnym ľudom, ktorí zahynuli len pár týždňov pred ceremoniou na následky dopravnej nehody.

Vladimír Dolinay pôsobil ako poslanec miestneho zastupiteľstva, no rovnako bol aj mestským a krajským poslancom. Tento rok sa uchádzal o miesto poslanca v Národnej rade SR, a hoci sa do parlamentu napokon nedostal, 1. 7. 2020 ho vymenovali za štátneho tajomníka na Ministerstve kultúry SR.

Vladimír Dolinay absolvoval vysokoškolské štúdium na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity a doktorandské na Univerzite Konštan-

tína filozofa v Nitre. Pôsobil ako učiteľ nielen na Slovensku, ale aj medzi slovenskou menšinou v Rumunsku. „Profesiou som učiteľ v oblasti formálneho i neformálneho vzdelávania. V občianskom sektore sa s kolegami snažím komunikovať problematiku menšín a hľadať cestu k porozumeniu a tolerancii k menšinám žijúcim na Slovensku. V mestskej časti som členom školskej komisie, venujem sa najmä vzdelávaniu a hľadaniu riešení pre lepšie školstvo. Veľmi sa teším, že sme sa aktuálne zamerali aj na tému inklúzie v školách,“ napísal nám v marci do novín v rámci rubriky Predstavujeme poslancov. Viacerým témam uvedeným v príspevku Vladimíra Dolinaya sa prítom venovala aj jeho manželka Zuzana, ktorá pôsobila v Inštitúte celostnej

edukácie. Spoločne takisto vyvíjali aktivity v rámci Kalabu - Krajského centra umenia Slovákov v zahraničí a študentov umenia doma. Mnohí tí, ktorí ich poznali, sa do letného dvojčísła novín Naša Petržalka vyjadrovali o ich výnimočnej pracovitosti a čestnosti.

FOTO: Ivana Vrabľová

František Hajko

Ocenenie za aktívny prístup k životu, ktorým pozitívne ovplyvňuje okolie

Patríte k osemdesiatnikom a napriek tomu vediete obdivuhodne aktívny život. Čoho všetkého sa týka?

Vyplyva to už z toho, že som členom denného centra na Vyšehradskej ulici. Pohybujem sa v spoločnosti ľudí s pestrými záujmami a venujeme sa rôznym aktivitám. Napríklad chodíme na brigády, čistíme kanál, zúčastnil som sa aj na slávnostiach pochovávaní basy, no a potom sú to akcie Jednoty dôchodcov Slovenska, väčšinou športové, do ktorých sa zapájam ako účastník, ale zároveň pomáham pri ich organizácii.

Šport hrá vo vašom živote výraznú úlohu. Čomu ste sa venovali a aké úspechy sa vám podarilo dosiahnuť?

S mojimi športovými úspechmi to bolo trochu problematické. Začínal som ako učeň vo Východoslovenských strojárňach Košice, kde som hrával futbal. Bol som brankár a hral s osobnosťami ako Kvašňák, Buberník, Dolinský... No už po pol roku ma preradili do Trnavy, kde som sa vyučil a prišiel do Bratislavy ako chladiarenský mechanik. Začal som hrať v Spojoch Bratislava a za pol sezóny som sa stal kráľom strelcov v divízii, takže ma vzali do Slovanu, kde som hrával krídlo. Netrvalo to však dlho, pretože prišla nepríjemná zlomenina nohy. Smola. Tak som si urobil priemyslovku a dostal sa do závodu na vývoj motorových vozidiel, ktorý bol na Mlynských nívách. A po siedmich rokoch ma zobrali na Vysokú školu technickú, kde som pracoval 32 rokov.

Ako ste sa dostali k stolnému tenisu, v ktorom patríte k najúspešnejším seniorským hráčom?

Po infarkte v roku 2013 mi lekár odporučal vyhýbať sa kontaktným športom. Manželka našla v novinách, že na Hrobákovej ulici sa hrá stolný tenis, tak som tam zašiel a začal amatérsky hrať. Odvtedy sa tomu venujem a dotiahol som to na piate miesto na Slovensku. Boli sme raz z Jednoty dôchodcov v Trenčianskych Tepliciach, kde ma manželka upozornila, že v neďalekej Trenčianskej Teplej je turnaj veteránov, profesionálov. Že ak sa nudím, nech tam zájdem. Stalo sa, prijali ma a odvtedy chodím medzi nich. Netrúfam si síce na tie najvyššie umiestnenia, ale aspoň ich trochu popreháňam.

Zatiaľ sme spomínali dva športy, ale viem, že ste ich robili oveľa viac...

Prakticky všetky: hokej, basketbal, volejbal, atletiku, vodné pólo... Bol som športovo nadaný a všestranne orientovaný. Už v učilišti sa na mňa hnevali, že často kvôli športovaniu chýbam. Na vojenčine v Martine sa zase rozčuľoval veliteľ, že nechodím na cvičenia, lebo som za Martin hrával hokej. Šport a celkovo pohyb je pre mňa stále dôležitý. Človek musí pre seba niečo robiť, lebo inak mu to telo vráti. Deň začínam rozcvičkou a potom nedokážem obsedieť. Manželka mi vravieva, aby som sa šanoval, ale ja musím mať pohyb. Či už niečo robím, alebo som v spoločnosti známych, neprestajne mám program. Nenudím sa.

Máte okrem športu aj ďalšie koníčky?

Mojou veľkou záľubou je záhradka. To mám po rodičoch. Robím tam výskumy, pestujem všelijaké ovocie, zabávam sa... No a sem-tam chodíme s dôchodcami na zájazdy po Slovensku, kúpať sa...

Ocenenie ste získali za aktívny prístup k životu, ktorým pozitívne ovplyvňujete svoje okolie. Dávajú vám ľudia z vášho okolia takúto spätnú väzbu?

V DK Lúky mávame pravidelné hodiny stolného tenisu a medzi tamojšími účastníkmi sa teším rešpektu, pre niektorých som prakticky aj trénerom. Sú tam napríklad dve dievčatá – šesťdesiatničky, ktoré sa v hre dokázali veľmi pekne vypracovať. Tak, že si trúfnu ísť aj na majstrovstvá Slovenska. A pritom začínali s raketami, ktoré boli takpovediac „na nudle“. Celkovo je to o vzájomnej radosťi zo spoločných stretnutí, medzi dôchodcami sa vždy nájde dôvod na nejakú oslavu a s niektorými si z času na čas dáme „mecheche“ aj u mňa na záhrade.

“Manželka našla v novinách, že na Hrobákovej ulici sa hrá stolný tenis, tak som tam zašiel a začal amatérsky hrať. Dotiahol som to na piate miesto na Slovensku.

Rodák z Trnavy žil od detstva v Bratislave a v roku 1984 sa nasťahoval do Petržalky, kde je podľa vlastných slov veľmi spokojný. Nadšený športovec zasvätil svoj pracovný život automobilovému priemyslu a v tomto segmente sa podieľal aj na vzniku niekoľkých patentov. Najdlhšie pôsobil na Vysokej škole technickej, kde mal na starosti praktické vyučovanie študentov v oblasti spaľovacích motorov. Je držiteľom mnohých vavrínov zo športových zápasov či oblastných i celoslovenských turnajov a hier. V ostatnom období sa venuje najmä stolnému tenisu.

Viera Némethová

Ocenenie za osobný prínos v oblasti rozvoja knihovníctva a vzdelávania

Na udeľovaní cien ste zdôraznili, že pracujete nielen s knihami, ale najmä s ľuďmi. Chodíte za knihami z vlastnej iniciatívy alebo im v tom treba výrazne pomáhať?

Knižnice by mali byť plné ľudí, a to je naša misia. Keď som nastupovala do tej petržalskej, mala som výhodu, že kus práce tam odviekli už moji predchodcovia. Stále však treba vyvíjať úsilie na to, aby k nám čitatelia chodili. Vedia o našej knižnici, ale mnohí sa ešte možno obávajú vstúpiť, nemajú istotu, či je to miesto pre nich, či tam nájdu to, čo ich zaujíma alebo čo potrebujú, či tam nebudú vyzerat' nepatrične alebo niečo podobné. Túto medzeru sa snažíme preklenúť celoročnými podujatiami, ktorými chceme ukázať, že nie sme len miestom na požíčovanie kníh. U nás sa dá zmysluplne tráviť čas na viacero spôsobov – navštíviť koncert, učiť sa angličtinu, rozvíjať svoje záujmy v nejakom krúžku, alebo si dať rande, prelistovať noviny, podebatovať...

Často počujeme, že v súčasnosti sa najmä mladí ľudia nevenujú knihám a čítaniu. Sú to z vášho pohľadu opodstatnené tvrdenia?

Nedávno som bola hosťom na Anasoft litera feste, kde rozprávali učitelia stredných škôl, že mladí ľudia čítajú snáď ešte viac, ako tomu bolo kedysi. Len možno nečítajú to, čo by si priali knihovníci alebo pedagógovia. Nasávajú obrovské množstvo informácií, ale nie vždy sa s nimi vedia dobre podeliť a rozdebatovať ich. Nemôžeme si myslieť, že počet ľudí, ktorí budú čítať múdre romány a hrubé encyklopédie, bude rok od roka vyšší. Štatistiky hovoria, že v školskej triede je pomer čítajúcich detí zhruba rovnaký ako v 70. rokoch minulého storočia, teda zhruba tretina sa k čítaniu hrdo priznáva. A potom je tu taká mlčiaca väčšina, ktorá nemá potrebu o tom hovoriť a zasiahnúť do štatistík, ale možno by sme boli prekvapení, ako veľa čítajú. Generácia aktívnych pracujúcich ľudí je vystavená veľkej potrebe čítania, ide to s nami od rána, akonáhle si otvoríme mailovú schránku. Až môžeme mať niekedy na konci dňa pocit, že sme zahltení znakmi, slovami, vetami, obsahmi... Bez čítania sa dnes nepohneme. Otázka je, či nám ešte ostáva kapacita spríjemniť si život tým, čo nás zvyčajne tešilo a bavilo, knihy nevynímajúc. Verím však, že áno.

Petržalská knižnica pracuje s rôznymi skupinami čitateľov a má aj špeciálne projekty. Predstavíte nám niektoré?

To je moja srdcová záležitosť. Začala by som seniormi, ku ktorým prístupujeme trochu inak ako ostatní. Nepozývame ich len k nám na pobočky, ale začali sme chodiť za nimi. Niektorí totiž môžu mať z rôznych dôvodov problémy navštevovať naše podujatia vo večerných hodinách. Vymysleli sme teda projekt v dome tretieho veku na Polereckého ulici, kde vždy pohovoríme o nejakých krajinách a osobnostiach, pričom seniori sa zapájajú do debaty s vlastnými skúsenosťami. Stretli sme tam napríklad pána, ktorý stál v 60. rokoch pri zavádzaní kín na Kube a veľmi zaujíma o tom rozprával. Ďalšou aktivitou je biblioterapia, ktorú už ôsmy rok robíme na pobočke na Prokofievovej ulici pre ľudí s duševnými poruchami v dome sociálnych služieb Most. Mojou snahou bolo hľadať postupy, ktoré by ich mohli v práci s knihou pozitívne ovplyvniť, prípadne im aj pomôcť prekonať ťažšie situácie v ich životoch. V tomto prípade ide takisto o skvelú partiu ľudí, pri ktorých som sa naučila lepšie počúvať a vnímať aj to nevyslovené.

Mnohí si prenášajú prácu aj domov. Akú úlohu zohrávajú knihy vo vašom osobnom živote?

Keď som prišla domov z udeľovania cien Osobnosť Petržalky, vynoril sa mi v hlave obraz malej Viery, ktorá sa síce nenaučila plávať ani korčuľovať, ale veľmi rada čítala knihy. Celé knihovníctvo je pre mňa a pre mojich kolegov viac-menej o samovzdelávaní a ja si túto prácu prenášam domov rada. Mám tam aj zázemie na to, aby som mohla byť mamou i čitateľkou. Knihy sú mojou celoživotnou záľubou a mám šťastie, že sa ňou môžem aj živiť. Myslím si, že len ťažko môžete odporúčať ľuďom knihy a podujatia späť s literatúrou, ak vidia, že si za tým nestojíte a že vás to nenaplnia. Vycítili by tie falošné tóny.

“**Knižnice by mali byť plné ľudí, a to je naša misia.**”

Patrí ku generácii staropetržalčanov. Od roku 2009 pracuje v miestnej knižnici, kde v súčasnosti pôsobí ako vedúca knižnično-informačných služieb a metodička. Podieľa sa na príprave a realizácii literárnych súťaží, kampaní a autorských projektov knižnice. Svoj záujem o históriu mestskej časti uplatnila pri spolupráci na výstavách Taká bola Petržalka či Novodobá Petržalka. Zúčastňuje sa na literárnych besedách a seminároch, píše knižné recenzie, spolupracuje s vydavateľstvami a občianskymi združeniami.

FOTO: Ivana Vrabľová

Štefan Rác

Ocenený za dlhoročnú pedagogickú činnosť a úspešné uplatňovanie metodických zručností vo výchovno-vzdelávacom procese

Už viac ako tridsať rokov pôsobíte ako riaditeľ ZŠ Pankúchova 4. Za ten čas sa v oblasti školstva mnohé zmenilo a zmenili sa aj ľudia. Ako sa menili nároky na riaditeľa ZŠ?

Krátke po mojom nástupe na školu prišla revolúcia, po ktorej som absolvoval dvoje voľby riaditeľa a po zriadení rád škôl bolo treba prechádzať cez výberové konania, tie mám za sebou štyri. Samozrejme, veľmi sa zmenila legislatíva, ktorej sa venujem trochu viac a píšem o nej aj odborné články. V oblasti školstva sú stále nejaké zmeny a novinky, ale mne to neprekáža, naopak, mám rád nové výzvy, posúvajú ma. Je šťastím, že podobne zameraní sú aj moji najbližší spolupracovníci, ktorí nechcú stagnovať a hľadajú riešenia. Napríklad teraz sme v súvislosti s koronakrízou úspešne prešli na slovné hodnotenie žiakov.

Ktoré zmeny boli v tom období najvýraznejšie a mali na chod školy pozitívny dopad?

Patrí k nim prechod škôl pod samosprávu, s čím súviseli spočiatku problémy, ale myslím, že neskôr sa to pekne rozbehlo. Ďalšou pozitívnou zmenou bola možnosť výberu voľiteľných predmetov, keď dostala škola príležitosť zamerať sa na niečo viac. Zároveň máme centrum voľného času, predtým stredisko záujmovej činnosti, s aktivitami na pravidelnej báze a so zameraním na šport – plávanie a basketbal. Dlhodobu spolupracujeme aj s FC Petržalka a takisto so Súkromnou základnou umeleckou školou na Prokofievovej, ktorá má u nás alokované pracovisko a ponúka tanečný, výtvarný a hudobný odbor.

Aké projekty sa vám na škole podarilo zrealizovať?

Získali sme prostriedky napríklad na vybudovanie bežeckej dráhy, realizovali sme aj projekt elektronizácie a revitalizácie školskej jedálne či elektronizácie knižnice. Nedávno sme založili počítačový chodník. A najnovšie sme získali 67 000 eur na vybudovanie učebne biológie a chémie, jazykovej učebne a na rekonštrukciu školskej knižnice.

A čo projekty v oblasti metodiky vzdelávania?

V roku 2012 spustila Štátna školská inšpekcia pilotný projekt *Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj*

školy, ktorý na celom Slovensku realizovali štyri školy, dve základné a dve stredné. My sme boli jednou z nich. V projekte išlo o zisťovanie stavu na škole z jej vnútorného pohľadu. Som veľmi rád, že v tomto sebahodnotení naďalej pokračujeme a odovzdávame skúsenosti z neho aj iným petržalským školám. Do projektu sú zapájaní žiaci, učitelia aj rodičia, má široký záber a na základe dotazníkov, ankiet a rozhovorov sa dá zistiť, čo a ako by sa dalo posúvať ďalej. Napríklad žiaci dostávajú otázky, aký spôsob hodnotenia im najviac vyhovuje, aké vyučovacie metódy by uprednostnili... To je užitočná spätná väzba pre učiteľov, ktorým poskytujeme aj možnosti a návody, ako by sa dalo postupovať. Robievame v rámci jednotlivých predmetov ukázkové hodiny zamerané napríklad na učebné štýly alebo na vyučovanie na stanoviskách. Ďalej bývajú workshopy, na ktorých si učitelia vymieňajú skúsenosti dajme tomu o diferencovanom vyučovaní, individuálnom prístupe k žiakom. A na skvalitnenie testovania žiakov sme využili spoluprácu s Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania a so spoločnosťou Exam testing.

Keď sme hovorili o sebahodnotení, poprosím vás na záver o malú sebareflexiu – prečo ste tak dlho späť s profesiou riaditeľa školy, čím vás tá práca oslovuje?

My sme veľká škola, takže je tu veľa práce, a ja mám rád, keď je práce veľa. Ešte stále viem reagovať na nové podnety, vyrovnávať sa s nimi a zapracovať ich do života školy. A navyše mám okolo seba ľudí, kolegov, ktorí ma nenechajú stagnovať a môžem s nimi školu posúvať ďalej.

“ V oblasti školstva sú stále nejaké zmeny a novinky, ale ja mám rád nové výzvy, posúvajú ma. ”

Vyštudoval učiteľstvo so zameraním na matematiku a zemepis. V oblasti školstva pôsobí od roku 1974, v Petržalke od roku 1980. Pracoval tam aj v Obvodnom pedagogickom stredisku a zabezpečoval vzdelávanie učiteľov pri zavádzaní výpočtovej techniky do škôl. Venoval sa takisto tvorbe metodických materiálov a kontrolnej činnosti v rámci Inšpekčného oddelenia odboru školstva. Riaditeľom ZŠ Pankúchova 4 je od roku 1988 dodnes. Vo voľnom čase rád vyhľadáva prírodné zákutia Petržalky a okrem toho navštevuje historicky cenné miesta predovšetkým na Slovensku a v Česku.

Mária Riganová

Ocenenie za prínos pri vytváraní ekologického prostredia a za podporu ekologického myslenia ľudí

Aká bola vaša cesta k založeniu rodinnej zóny bez peňazí, kde dostávajú druhú šancu nepoužívané, no funkčné a pekné veci?

Pochádzam z rodiny, v ktorej sme nemali veľa peňazí. Oblečenie nám často šila babka, potom sa do toho pustila aj sestra, ktorá mi ušila okrem iného tiež šaty na stužkovú. O to boli pre mňa tie šaty cennejšie – boli originálne, nik nemal rovnaké, a sestra ich robila pre mňa celú noc. Neskôr som aj ja začala navštevovať obchodné domy a kupovať si pekné veci za pár eur. Ale keď som začala premýšľať nad tým, prečo stoja tak málo a prečo vydržia v porovnaní s oblečením od babky tak krátko, už som ich nedokázala ďalej kupovať. Ľudia majú čoraz viac vecí a mnohým už ani neprinášajú radosť. Platí to aj o darčekomoch pre deti, ktoré ich dostávajú také množstvo, že sa z nich už nevedia tešiť. Ja takto konzumne nechcem žiť a aj svoje deti vediem k tomu, aby neplytvali a využívali zdroje, ktoré máme k dispozícii. Preto som začala ľudí vo svojom okolí oslovovať, aby nevyhadzovali alebo zbytočne neskladovali použiteľné veci, ktoré už nepotrebujú, ale aby sme si ich radšej posúvali medzi sebou. A keď som takéto veci niekomu ponúkla, nedala som mu celú tašku, iba to, čo si vybral, čo sa mu hodilo a urobilo mu radosť. Aby bolo isté, že ich použije. Ďalšie veci som ponúkla zase niekomu inému.

Projekt Rodinnej zóny bez peňazí je teda postavený na vašej životnej filozofii...

Áno, je výsledkom môjho vnútorného nastavenia a presvedčenia. Všetkého, čo robím aj doma s deťmi.

Dnes už sa na projekt viaže slušná komunita, ale nachádzali ste spriaznených ľudí hneď od začiatku?

Spočiatku som skôr mala pocit, že idem proti prúdu. Že medzi ľuďmi jednoducho panuje názor, že deťom a nielen im sa má stále niečo kupovať. U nás doma si naproti tomu vyrábame vlastné veci a vystačíme si s tým, čo máme tu a teraz. Necestujeme za žiadnymi atrakciami, radi chodíme na Draždiak, na hrádzu, kde športujeme, naháňame sa, deti prichádzajú do kontaktu s prírodninami a tvoria z nich... Vôbec sa nenuďme.

Takže aj do Rodinnej zóny bez peňazí pribúdali ľudia pomaly?

Začínalo sa to posúvaním vecí v rámci stretnutí mamičiek na materskej dovolenke, ktoré sme mávali na farskom ihrisku. Chodilo tam málo mamičiek, niečo si povyberali, a tým sa to končilo. Potom som začala oslovovať ľudí, aby prišli, ale spočiatku o to nebol veľký záujem. Pomohlo však, že som začala dávať na internet fotografie vecí, ktoré som na stretnutiach ponúkala. Ľudia postupne prichádzali na to, že sú to pekné veci, žiadny odpad. Začalo ich pribúdať, hoci viacerí boli najprv váhaví. Dnes je už farské ihrisko na Betliarskej plné ľudí, ktorí neprichádzajú len z Petržalky, ale aj zo širšieho okolia. Niektorí si dokonca kvôli našim utorkovým stretnutiam v rodinnej zóne berú dovolenku. A mojou snahou je, aby sa tam cítili domácky, preto každého privítam a podám mu ruku. Vznikajú tam skutočne pevné väzby, vytvorili sme si akoby takú oázu vzájomnej pomoci. Navyše som mala veľakrát spätnú väzbu, že som ľuďom ponúkla presne také veci, aké už dlho hľadali, boli ako „na objednávku“, takže sa v tej našej zóne dejú aj také malé zázraky.

Už teda nie ste sama proti prúdu?

Nie. Už k nám začali chodiť aj ľudia, ktorí pôvodne nechceli. Z niektorých sú prekvapené aj moje deti, pre ktoré je to dôkaz, že robíme niečo dobré a užitočné. Mnohí sa k veciam, ktoré získali v Rodinnej zóne bez peňazí, hrdo hlásia a tvrdia, že už po nových veciach netúžia. A o to nám ide – motivovať ľudí, aby nepodliehali novým a novým módnym trendom, radšej nech prevetrajú svoj šatník a skúsia si veci nakombinovať tak, že výsledok bude pekný, bude sedieť priamo im a budú sa v tom cítiť dobre. No a veci, ktoré už nevyužívajú, môžu u nás poslať ďalej niekomu, komu spraví radosť.

“Nechcem žiť konzumne a aj svoje deti vediem k tomu, aby neplytvali a využívali zdroje, ktoré máme k dispozícii.

Vyštudovala cestovný ruch a sociálnu prácu. Venovala sa dobročinnosti a je zakladateľkou projektu Rodinná zóna bez peňazí, vďaka ktorému sa v Petržalke posilnila komunita ľudí so zmyslom pre zodpovedný a šetrný prístup k životnému prostrediu a k prírodným zdrojom a s úctou k ľudskej práci. Je mamou troch detí, ktoré vychováva v duchu spomenutých hodnôt a spoločne trávia veľa času v prírodných zákutiach Petržalky.

Sezóna na Draždiaku bola búrlivá

Kvôli obavám z vycestovania do zahraničia trávili mnohí Petržalčania teplé letné dni na Draždiaku. Je to prirodzené, veď voda a leto patria k sebe rovnako ako Draždiak k najväčšej mestskej časti. Odhadom bolo toto leto pri „petržalskom mori“ päťnásobne viac návštevníkov ako v minulých rokoch. Vzhľadom na to mal plné ruky práce dobrovoľnícky záchranný tím, ktorý na jazere pôsobil v prázdninovom období denne od 10. do 18. hodiny. Z informácií predsedu Spolku ochrancov vody Octopus Tomáša Rácza vyplýva, že priamou fyzickou aktivitou sa im počas dvoch mesiacov podarilo zachrániť štyri ľudské životy, pričom bilancia utopených ostala, našťastie, na nule. Čísla však v tomto prípade nevytvrdzujú všetko – nezahŕňajú totiž všetky tie nenápadné, no dôležité úkony, ktorými členovia záchrannej služby na každodennej báze prispievali k bezpečnosti kúpania sa návštevníkov a ich pohybu v okolí jazera. V praxi to znamená, že pomáhali predchádzať

FOTO: Ivana Vrablová

úrazom upozorňovaním na rôzne rizikové aktivity vo vode (plávanie v silnom vetre, snaha o prevrátenie vodných bicyklov, deti vo vode bez dozoru rodičov a podobne). Podľa Tomáša Rácza sťažovali prácu záchrannárov prípady podgurážených návštevníkov, ktorí neraz nielenže obťažovali ľudí, ale navyše bolo náročné vysvetliť im, prečo nie je dobrý nápad vstupovať v takom stave do vody. Svoju energiu venovali záchrannári aj zvyšovaniu

pohodlia pre ostatných návštevníkov, opakovane zasahovali pri prípadoch kúpania psov, umývania bicyklov či prania šatstva, zabráňovali ďalšiemu znečisteniu vody, likvidovali rozbité fľaše, odstraňovali uhynuté ryby či bránili týranie vodného vtáctva.

So zvýšenou návštevnosťou sa prirodzene zvýšili aj náklady na spotrebný zdravotný materiál, ktorý skupina záchrannárov potrebuje pri zabezpečovaní prvej

pomoci – v rámci leta ošetrovali viac ako 200 ľahších poranení, pričom dominovalo najmä porezanie dolných končatín na ulitníkoch a ostrých kameňoch, poštipanie hmyzom, ale boli aj pri niekoľkých kolapsoch z prehriatia organizmu. Verme, že spolku Octopus aspoň čiastočne pomohla suma, ktorá sa vyzbierala v rámci dobrovoľných príspevkov počas augustového 1. ročníka Behu okolo Draždiaku.

iv

Starosta Online

Sledujete dianie v Petržalke a chcete vedieť viac? Opýtajte sa na to, čo vás zaujíma priamo starostu mestskej časti. Svoje otázky mu môžete posielat' počas streamovanej diskusie Starosta Online, ktorú ponúkame každý mesiac. Pre bližšie info sledujte náš web a Facebook.

FOTO: Jakub Kuruc

Petržalka má byť domov, nie iba miesto bydliska

V Petržalke máme niekoľko bunkrov, ktoré nám pripomínajú najväčší vojnový konflikt v dejinách – 2. svetovú vojnu. A hoci vznikli už v 30. rokoch 20. storočia, svoje príbehy rozprávajú ďalej. Veľkú zásluhu na tom majú dobrovoľníci a občianske združenia, ktoré niektoré z týchto objektov spravujú a prevádzkujú ako múzeá. Jedným z týchto združení je Múzeum petržalského opevnenia (MPO), ktoré takto prevádzkuje objekt B-S 4 „Lány“ v blízkosti Pečnianskeho lesa a hranice s Rakúskom. Sme radi, že sme mohli v čase výročia všeobecnej mobilizácie z roku 1938 položiť zopár otázok predsedovi MPO MARTINOVI KUBALOVI.

Martin, už od roku 2011 pracuješ spoločne s ďalšími členmi Múzea petržalského opevnenia na čo najhodnovernejšej revitalizácii bunkra B-S 4 „Lány“. Ako si sa k bunkrom dostal a čo ťa viedlo k založeniu občianskeho združenia, ktoré sa venuje ich obnove?

K petržalským bunkrom mám silný vzťah. Ako chlapci sme tu

vyrastali, každý piatok po škole sme sadli na bicykle a poďho na hranice. Prvý bunker, ktorý som navštívil, bol práve B-S 4 „Lány“. Bol rok 1999, mal som dvanásť a dovnútra som liezol cez nasávací otvor ventilácie. Bolo tu kompletne vybavenie pozorovacích zvonov, každá strieľňa mala pozorovaciu vložku, nechýbali ani lafety pre guľometné dvojčatá... Tak

tomu bolo aj vo väčšine ostatných objektov. Netrvalo to však dlho a všetko vybavenie zmizlo. Dnes ho môžeme obdivovať v pevnostných múzeách v zahraničí. Nás to, samozrejme, trápilo, cítili sme krivdu. Roky plynuli, kamaráti sme však ostali a v roku 2011 sme si povedali, že keď sa o bunkre nik nestará, začneme my. Občianske združenie som teda nezaložil ja, ale my všetci, a mňa jednoducho určili za predsedu. Teda, poviem ti, žiadne výhody z toho neplnú. :)

Čo všetko sa vám od prvých prác podarilo a čo je momentálne najväčším lákadlom vami spravovaného múzea?

Neviem síce, kde začať, ale skúsím to zhrnúť. Od počiatkových prác, nadväzovania komunikácie s Ministerstvom obrany SR a pevnostnými múzeami v Českej republike, cez zoficiálnenie našej činnosti vďaka Vojenskému historickému ústavu, komunikáciu s úradmi, zháňanie financií a pôvodného vybavenia, až po, žiaľ, neviditeľnú, nikdy nekončiacu mravčiu prácu na údržbe objektu

a okolia sa nám po šiestich rokoch podarilo získať protitankový kanón, jediný svojho druhu na Slovensku. To bolo ešte dva roky dozadu nepredstaviteľné. Čo sa však týka najväčšieho lákadla, nešpecifikoval by som to na jeden predmet, pretože naše múzeum vnímam ako celok. Zážitok, ktorý u nás človek získa, sa začína už vonku – mohutným systémom protitankových a protipechotných prekážok, a pri vstupe do objektu sa autentickou atmosférou a jeho postupným spoznávaním stále zosilňuje, pretože naše múzeum nie je o exponátoch vo vitrínach. Exponátom je celý bunker, ktorý zariaďujeme podľa pôvodných výkresov, fotografií a spomienok pamätníkov tak, akoby ho vojaci ani neopustili.

Okrem aktívneho podieľania sa na obnove bunkra si aj sprievodcom. Koľko trvá taká prehliadka bunkra a čo všetko sa počas nej môžu od teba návštevníci múzea dozvedieť?

Prehliadky, ktoré sú v hodinových intervaloch každú sobotu od

11:00 do 18:00, trvajú zväčša približne 45 minút. Začína sa vonku úvodom do histórie a vysvetlením prvkov vonkajšieho opevnenia, čo síce nie je pre niektorých záživné, ale súčasne je to pre všetkých veľmi dôležitá časť prehliadky, aby dokázali pochopiť a precítiť všetko ostatné, čo ich čaká vnútri. Dozvedia sa všetko podstatné o fungovaní československého opevnenia a každý si u nás nájde to svoje. Takže ak sa ma potom na konci nejaká pani, ktorá celý čas prikyvuje hlavou, opýta, že či to teda stavali Nemci alebo Rusi, viem, že chyba je v prijímači :). Dĺžka prehliadky závisí od zloženia návštevníkov a ich otázok, od času, ktorý im trvá presun po rebríku medzi podlažiami, a v neposlednom rade od samotného sprievodcu, keďže každý dávame do prehliadky kus seba. Napríklad ja keď mám dobrú skupinu, tak občas zabudnem spolu s ostatnými na čas, až kým niekto z kolegov nepríde a taktne - niekedy aj netaktne - mi neoznami, že hodina a pol je už fakt cez čiaru. :)

ROZHOVOR

Momentálne sú múzeá v bunkroch jedinými múzeami na území Petržalky. Napriek tomu ich ľudia radi navštevujú aj opakovane. Stáva sa, že niektorých z nich už poznáš? Čo je podľa teba dôvodom opakovaných návštev?

Áno, ľudia často hovoria, že tu už boli, že ich sprevádzal taký a taký kolega... Niektoré tváre rozpoznavám už z diaľky. Ľudia sa k nám vracajú buď s odstupom času, aby videli, kam sme sa pohli, alebo privedú známych, ktorým to chcú tiež ukázať, prípadne nás iba prídu podporiť svojou prítomnosťou na niektorom z pravidelných podujatí.

V správe ste mali aj ďalšie objekty, jedným z nich bol aj bunker s označením B-S 2 „Mulda“, ktorý ste v minulosti takisto revitalizovali. V akom stave je dnes?

„Dvojka“ je opäť vydaná napospas prírode a ľuďom. Ako mnohé ďalšie bunkre, je v súkromnom vlastníctve bez známky starostlivosti. Svojho času tu bolo Múzeum železnej opony

a pohraničnej stráže. Vybuodovala to tam partia perfektných chalanov, ktorým sa zapáčil náš koncept obnovy línie štyroch bunkrov prepojených náučným chodníkom, z ktorých v každom objekte malo byť vojenské múzeum iného historického obdobia. Keďže bunkre v Petržalke boli po opustení československou armádou využívané za vojny Nemcami, počas socializmu opäť československou armádou a aj pohraničnou strážou, bola by to zaujímavá cesta časom. V sporení s náučným chodníkom o histórii a ochrane prírody - sme totiž v chránenom areáli - by to „malo gule“. Po povodniach na Dunaji v roku 2013, keď obe naše múzeá zmietla voda, to viacerí chalani z „Dvojky“ vzdali. Tí, čo sa chceli ďalej venovať opevneniu, dali s nami dokopy našu „Štvorku“. Dnes, po poznaní, aké množstvo starostlivosti si vyžaduje jeden bunker, po skúsenostiach s byrokraciou a po vyprchaní naivity, sme fajn zostava desiatich kamarátov, ktorí si už spolu niečo preskákali.

V prípade, že by si mal možnosť aj časovo, finančne a kapacitne obnoviť ostatné nevyužitú objekty v Petržalke, aká by bola tvoja finálna predstava ich využitia?

V otázke sa ukrýva odpoveď. Pokiaľ sú totiž čas, financie a ľudia, dokážeš nemožné vo všetkých oblastiach. Asi by som sa vrátil k tomu, o čom som sníval ako chlapec. K vytvoreniu siete múzeí, nie však hocijakých, ale takých, za ktorými by cestovali ľudia z diaľky. Kľúčová je kvalita, nie kvantita, a to nie je klíšé, ale nevyhnutné uvedomenie si skutočnosti. Nestojím o to, aby bol každý bunker obnovený len preto, aby sme ukázali, že sa o všetky staráme, aby sa do nich dala akákoľvek expozícia a tvárili by sa ako múzeum. Svoje čaro totiž majú aj bunkre, ktoré sú prázdne a svojím spôsobom tajomné, dýchajúce aj modernou históriou a nastavujúce zrkadlo spoločnosti, ktorá dovoľila, aby to zašlo až sem. Práve preto sme chceli nechať B-S 1 v pôvodnom stave. Lebo to nie je o štáte, ktorý sa nestará. Na všetky oblasti a témy skrátka oddelenia nevymyslíš, a preto je to na nás, na

občanoch, ako sme ja a ty, ktorí sa nechcú len prizerať, ale chcú veci posunúť dopredu.

Pri bunkri B-S 4 ste pravidelne organizovali aj podujatia Mobilizácia 1938, ktoré boli plné ukážok, výstav a sprievodného programu. Podujatie je už mierne zredukované, avšak stále je čo vidieť, rovnako ako aj pri Noci lampášov. Čo navyše takéto akcie ponúkajú návštevníkom v porovnaní so sezónou? A aké podujatia najbližšie chystáte?

Naše podujatia bývali oproti bežným prehliadkam vždy niečím obohatené. Mobilizácia 1938 bola napriek malému priestoru každoročne o ukážkach bojov, o vojenskej technike a táboroch. Pravidelne nám však v deň akcie nevychádzalo počasie, ktoré je pre exteriérové eventy kľúčové, a tak celoročná snaha napokon nemala taký efekt, aký by si zaslúžila. Zožnete akurát tak množstvo kritiky. Ukážky bojov sme teda prenechali tradičným podujatiam, ktoré sa napriek nepriaznivej situácii každoročne konajú vo viacerých miestach Slovenska a vďaka nadšencom z klubov vojenskej histórie - ďakujem vám, páni a dámy - sa je na čo pozeráť. Od náročného organizovania sme teda upustili a prešli k demonštrácii palebného systému, keď predstavujeme jednotlivé zbrane objektu a postupne z nich strieľame. Je to veľmi vďačné, a ušetrené či získané financie radšej investujeme do iných projektov, aby sa pretvorili do dlhodobého prínosu pre múzeum. Tento rok kvôli koronavírusu, resp. v dôsledku toho, čo sa okolo neho robí, Mobilizácia prvý raz nebude. Uvidíme, ako to dopadne v zime s Nocou lampášov. To je séria piatkových večerných prehliadok v uniformách, s vareným vínom a čajom, keď sa všetci pripravujeme na pokoj vianočných sviatkov a oddych po uplynulej sezóne. Dúfam, že to vyjde, kultúra a podujatia utrpeli tento rok veľkú ranu. My to ešte rozdýchame, ale sme iba zrnkom v púšti.

Teraz viac k tebe. Si rodený Petržalčan, ktorý má už teraz svoju rodinu. Čo ťa na Petržalke

najviac fascinuje a baví? Čím je pre teba výnimočná? A ak by si mal možnosť aj niečo zmeniť, čo by to bolo?

Asi tí nepoviem nič prekvapivé. Vyrastal som tu celý život, mám tu spomienky na chvíle a zážitky, ktoré ma formovali až podnes, mám tu rodinu, priateľov a susedov... Mám tu bunker a v ňom kamarátov, bez ktorých by nebolo ani múzeum, ani ja. Petržalka je súčasť mojej bytosti, moja vlasť, ktorú chcem chrániť a byť jej súčasťou pre ďalšie generácie. V tom nachádzam jej výnimočnosť, inde by som to skrátka až tak necítil. Moja manželka by ti však povedala, že Petržalka je miesto, kde je všetko, čo potrebuje: infraštruktúra, spojenie, úrady, občianska vybavenosť, zeleň, voda, kultúrny život, športoviská, ihriská, dynamika, centrum na skok - v Petržalke sa dá skrátka stále kam chodiť, spoznávať nové miesta, nových ľudí... A ja s ňou plne súhlasím. Závidím dnešným deťom ihriská a športoviská, v porovnaní s mojou minulosťou sa to zlepšuje. Samozrejme, ako mnohí ostatní, aj ja pociťujem problém s parkovaním, so škôlkami či s hlučnými susedmi, ale to nie sú len problémy Petržalky. Ak by som mal možnosť niečo zmeniť, tak by to bolo asi zmýšľanie niektorých obyvateľov. Aby sa nesústredovali len na interiér svojho bytu, ale zaujímali sa aj o svoj panelák, susedov, okolie, uvedomili si vlastnú zodpovednosť a svoju úlohu v tejto veľkej skladačke, ktorá pre nás nemá byť len miestom bydliska, má byť domovom.

Veríme, že ti tvoj entuziazmus vydrží aj naďalej. Nakoľko ste v Múzeu petržalského opevnenia známi tým, že stále napredujete, na čo nové sa môžu nepravidelní, ale aj tí pravidelní návštevníci bunkra tešiť?

Ak sa nám to podarí, chceme ďalej pokračovať v rekonštrukcii protitankového kanóna, ubikácií a filtrovne. Budúci rok plánujeme výstavu dobových fotografií pôvodného stavu bunkra a priebehu jeho rekonštrukcie, no a ak nám budú hviezdy naklonené, v exteriéri by sme chceli pokročiť s obnovou protitankovej priekopy.

jk

Čo nás naučilo leto

Premietanie kultového Zbojníka Jurka, kresleného filmu Viktora Kubala, na zadnú stenu Domu kultúry Lúky so slúchadlami na ušiach sme zrušili, lebo krúpy padali ako na Chopku, ale Krvavú pani si už diváci v tichu sídliskovej noci vychutnali naplno. Rovnako ako desiatky ďalších podujatí Letných Dní Petržalky, kde sa stretli s množstvom hudobných, divadelných, tanečných a výtvarných umelcov na desiatkach koncertov, osemnástich predstaveniach pre najmenešie deti a viac ako stovke kurzov a workshopov.

Naučili sme sa stretávať v exteriéroch, sedieť na tráve, niekedy aj na betóne. Naučili sme sa počúvať hudobníkov a spevákov na terasách reštaurácií, na terasách domov a na schodoch pred kulturákom. Naučili sme sa tancovať, žonglovať, zdravo cvičiť a hýbať na tráve i na asfalte. Korona nás naučila, že k sebe môžeme mať blízko aj v malých, bezpečných skupinách, na malých stretnutiach s kultúrou, vonku pred sálami kultúrnych domov a pred panelákmi. Naučila nás, že po tom, čo sme boli tri mesiace zavretí v osamlosti domovov, vieme

ako za starých čias Gréci a Rimania osláviť sviatok spolupatričnosti obce pod holým nebom. Viac ako dvanásťtisíc Petržalčanov využilo príležitosť stretnúť sa na podujatiach Letných Dní Petržalky. Podarilo sa nám nahradiť jedno veľké stretnutie tisícov občanov v jeden deň na dostihovej dráhe stovkami malých stretnutí počas celých dvoch mesiacov na rôznych miestach mestskej časti.

Pracovníkov domov kultúry Zrkadlový háj a Lúky i CC Centra stálo takéto leto niekoľkonásobne viac námahy. Vyžiadalo si mnoho hodín plánovania a organizácie no-

FOTO: KZP

vých podujatí na nových miestach. To nadšenie detí a ich rodičov z divadielok pod stromami, potlesky poslucháčov kvalitného jazzu pri Monsters Cafe, sólového spevu na terase pred DK Lúky, harmonikárov vo vnútrobloku Bzovicka, klasickej hudby pred Technopolom, orchestrov na Tyršovom nábreží, a ovácie po koncerte Fats Jazz Band a Janky Dekánkovej pred DK Zrkadlový háj i Modus Memory pri Oáze stáli za všetku tú námahu. A Výlet do Chorvátska pri Draždiaku potvrdil, že pri vrcholných zážitkoch potrebujeme byť spolu a prežívať uda-

losti vo väčšej skupine na veľkom priestranstve spoločným spevom, tancom, skandovaním, potleskom a veslovaním.

Najviac nás však korona naučila, že do domov kultúry a do centra voľného času patria najmä naši najmenší, ktorí v toto výnimočné leto absolvovali v malých skupinách desiatky letných denných táborov, aby mohli celý život spomínať na svojich výnimočných lektorov, animátorov a hlavne nových priateľov.

Juraj Benčík
(dramaturg KZP,
riaditeľ DK Lúky)

FOTO: Ivana Vrablová

S jednorozčom bol koniec prázdnin veselý

Tradičná udalosť Na palube jednorozča, ktorá sa konáva počas Dňa detí, sa tento rok stala súčasťou Letných dní Petržalky a 30. 8. uzatvorila veľkú sériu prázdninových podujatí. Hlavným cieľom akcie bolo priučiť deti niečomu užitočnému na 16 stanoviskách, medzi ktorými nechýbali ani policajné, hasičské či zdravotnícke; v detskom svete veľmi obľúbené. Okrem rozvoja mentálnych a manuálnych zručností sa malí návštevníci dozvedeli o potrebe športovať, čítať, chrániť planétu, alebo aj to, ako sa starať o svoju kvetinu. Na každom stanovisku boli pre nich pripravené úlohy, za ktoré zbierali pečiatky

na hraciu kartu pre zaradenie do súťaže o zaujímavé ceny, ako napríklad o víkendový pobyt pre celú rodinu, let balónom či prehliadku televízie. Dopoludnia sa mohli deti zábavnou formou vzdelávať, poobede upútal pozornosť malých i veľkých program Čestnej stráže Ozbroyených síl SR a na záver sa všetci schladili penovou party, ktorá trvala celú hodinu. Medzi sprievodné akcie patrilo kreslenie na tvár, meranie zraku, kanisterapia, maskot pandy v nadživotnej veľkosti a ďalšie prekvapenia.

Tohtoročnou novinkou bol stánok mestskej časti Petržalka, ktorá v spolupráci s firmou Natur-Pack naučila deti, ako správne

recyklovať odpad a prečo je dôležité znižovať jeho množstvo. V rámci projektu Spoločne EKO sa i dospelí dozvedeli o ekologických aktivitách MČ a informácie im podávala aj vicestarostka Jana Hrehorová.

„Napriek tomu, že tento rok to bolo komplikovanejšie, dopadlo to výborne,“ zhodnotil starosta Petržalky Ján Hrčka, pod ktorého záštitou sa podujatie konalo, a ocenil aj organizačné nasadenie Marcela Nemca z OZ Moonlight camp. Uvidíme, čím prekvapí budúce leto na 10. ročníku podujatia.

iv

Októbrové farby kultúrnej Petržalky

Aj keď nás výstrahy pred koronavírusom varujú a podujatia budú obmedzené rúškami či počtom divákov, októbrový program v Kultúrnych zariadeniach Petržalky (KZP) zatiaľ neutrpel úplnú porážku, hoci sa niekoľko pôvodne plánovaných podujatí muselo zrušiť.

Z ponuky najbližšieho jesenného mesiaca dávame do pozornosti premiéru dokumentárneho filmu *Milan Sládek* o svetoznámom majstrovi pantomímy. Nakrútil ho Martin Šulík a premietne sa v DK Zrkadlový háj 1. 10. o 10.00. Táto udalosť je na začiatku série podujatí Seniorfestu 2020, s ktorým sa zatiaľ ráta, hoci pri prísnych hygienických opatreniach. Jeho súčasťou bude napríklad aj koncert *Kytica pozdravov - Taste of Brass* (1. 10., DK ZH), petangový turnaj seniorov (8. 10., Rančík), Susedské dni (10. 10., pred DK ZH), inscenácia Čechovových *Jednoaktoviek* v podaní Čistého divadla (13. 10.,

DK Lúky), vystúpenie folklórnych skupín Hájenka, Lúčka a súboru Poleno v programe *Z lásky ke starým rodičom* (13. 10., DK ZH), vystúpenie speváckeho zboru Melódia v pásme *S piesňami o láske sa krajšie žije* (19. 10., DK ZH) či záverečný koncert Pavla Hammela a Petra Preložníka *Z úcty ke vám* (25. 10., DK ZH).

Kultúrne zariadenia Petržalky pripravili rozmanité hudobné akcie aj mimo Seniorfestu. Od šansónového koncertu v podaní Jany Hubinskej (1. 10. v DK Lúky) cez program *Ej, keď sa my zjídeme* (3. 10., DK ZH), ktorý bude oslavou 50. výročia ľudových hudieb FS Ekonóm, až

FOTO: KZP

po *Večer autentického folklóru* (30. 10., DK ZH). Známy humorista Milan Markovič otvorí 20. 10. v Zrkadlovom háji svoj Kabaret, do ktorého si tentoraz pozval českého sexuológa Radima Uzla. A o deväť dní neskôr sa predstaví v tom istom priestore Vladimír Hron s javiskovou verziou svojej šou *Abecedy hvězd* v rámci Od Aše po Žilinu Tour.

Ak sa chcete občerstviť v malom, príjemnom a bezpečnom

prostredí novej literárnej kaviarne v DK Zrkadlový háj, môžete si tam aj vypočúť zopár múdrych slov na stretnutiach Literárneho klubu: 30. 9. bude Roth čítať Mitanu, 6. 10. sa v programe Literárny kalendár uskutoční *Rozlúčka so Slobodom*, 14. 10. bude Farkaš čítať Pankovčina a 28. 10. Mauréry prečíta Šmatlákovú.

KZP/dan

Krúžky, ktoré hrou pripravujú na život

Cirkus: V telocvični DK Lúky vzniká nová Cirkusová škola pre kohokoľvek, kto má dostatočnú chuť a kvapku odvahy zavesiť sa dolu hlavou, vyhadzovať nad hlavu a chytať rôzne predmety či robiť premety.

Supertrieda: Spevák, herec, muzikant aj divadelník, všetci patria do netradičného klubu Supertrieda, ktorý bude meniť kultúrnosť našej Petržalky. A pozor – sídlit' bude na našich základných školách počas vyučovania!

Mladý záchranár: Škola hravej medicíny a horského, leteckého, vodného záchranárstva pre deti, ktorú vedú profesionálni záchranári. Pozývajú do sveta zodpovednosti aj dobrodružstiev, kde sa deti naučia užitočné zručnosti – starať sa o svoje zdravie a o život svoj i svojich blízkych.

Kraso inline: Hokej či krasokorčuľovanie na kolieskach? Škola inline korčuľovania pre deti a mládež, ktorá ako jediná na Slovensku bude pripravovať deti na medzinárodné majstrovstvá, ale aj na rekreačné rodinné korčuľovanie.

Firmička – škola podnikania / **Módny ateliér** – škola módy a kostýmového výtvarníctva / **Mladý architekt** – krúžok hravej architektúry / **Animo** – krúžok hravej videovytvorby a animovaného filmu / **Skauti** – krúžok prežitia v prírode a na sídlisku / **Ping-pong** – krúžok stolného tenisu / **Šport'ák** – krúžok olympijských športov / **Výtvarník** – krúžok výtvarných techník.

Krúžky sa budú konať v DK Lúky a CC Centre. Viac informácií nájdete na www.kzp.sk.

KZP

Súzvuky s literatúrou na viacero spôsobov

Rekordných 174 začínajúcich autorov a 329 literárnych prác je prihlásených do 31. ročníka súťaže Petržalské súzvuky Ferka Urbánka. Prihlásené diela posudzuje porota v zložení Marta Hlušiková, Erik Ondrejčík a Dado Nagy. Tí sa najprv 8. 10. zúčastnia na seminári v pobočke miestnej knižnice na Prokofievovej 5 (formou živého vysielania), aby sa o deň neskôr 9. 10. o 10.00 pridali k slávnostnému vyhodnoteniu literárnej súťaže v CC Centre na Jiráskovej 5. Nad 31. ročníkom Petržalských súzvukov Ferka Urbánka prevzal záštitu starosta mestskej časti Ján Hrčka.

Miestna knižnica je angažovaná aj v príprave literárno-hudobného programu *Počívadlo*. Úryvky z kníh budú čítať knihovníci a spolupracovníci knižnice, pričom podujatie, ktoré sa uskutoční 23. 10. v pobočke na Prokofievovej 5 bude aj streamované.

S tou istou pobočkou súvisí aj výstava knižných ilustrácií Hedvy Gutierrez *Plecháč Bob a škeriatok Bertil*, tá už však prebieha a potrvá do 31. 10. Sú s ňou spojené aj viaceré sprievodné podujatia. Viac informácií nájdete na stránke kniznicapetrzalka.sk.

dan

Pri Draždiaku sa rozhodovalo o majstroch

FOTO: Ivana Vrablová

V nedeľu 23. 8. to v areáli Beach Clubu pri Veľkom Draždiaku vrelo nielen vďaka horúcemu počasiu, ale aj vďaka vyburcovaným výkonom plážových volejbalistov na finálovom turnaji majstrovstiev Slovenska. V priamom prenose RTVS napokon pri „petržalskom mori“ triumfovali najvyššie nasadené páry Marek Ludha s Ľubošom Nemcom a Jana Šimanicová

s Barborou Tokošovou. Finále bolo vyvrcholením série volejbalových stretnutí, ktoré sa počas celého leta konali na rôznych miestach Slovenska. Deň pred zápasmi o najcennejšiu trofej, teda v sobotu 22. 8., sa na Draždiaku hrali postupové zápasy.

Šampiónom sa podarilo prejsť turnajom bez prehry, i keď vo finále prehrávali v tajbrejku

s turnajovými dvojkami Patrikom Pokopcom a Tomášom Patúcom, no nakoniec sa im podarilo zvrátiť zápas na svoju stranu. Vďaka tomu získal Ľuboš Nemeč z víťaznej dvojice dokonca už svoj štvrtý majstrovský titul za sebou.

Ženským šampiónkam Jane Šimanicovej a Barbore Tokošovej sa darilo ešte viac – vo finálovom zápase nestratili ani set a zdolali tak

svoje súperky Viktoriu Mézesovú a Lesiu Slezákovú. Pre obe víťazky išlo o premiérový majstrovský titul.

Držitelia prvenstva si z turnaja odniesli 500 eur. Finalisti, ktorým len tesne ušiel najvyšší triumf, získali 400 eur a bronzové dvojice 300. Úspešným dvojiciam plážových volejbalistov zablahoželal aj starosta MČ Bratislava-Petržalka Ján Hrčka. **iv**

Jeseň v Petržalke bude dostihová

Dostihová dráha v Petržalke dostáva v posledných mesiacoch zabrat'. Tentoraz je to však dobrá správa – rozliehajú sa ňou zvuky kopýt cválajúcich koní za oduševneného povzbudzovania z tribún. Sezóna 2020 je síce aj v tomto športe špecifická a jarná koronakríza otriasla pôvodne plánovaným harmonogramom pretekov, no napokon sa v júni spustil program a do konca októbra ponúka v areáli na Starohájskej desať dostihových dní. V rámci nich je to napríklad Cena trojročných kobýl

a žrebčov, Veľká jarná cena, 28. Slovenské Oaks, Cena Muscatita, 28. Slovenské derby či 28. Slovenský St. Leger. Časť programu je už minulosťou, no v októbri sú na rade ešte tri pretekové termíny – 3. 10., 16. 10. a 31. 10. Vzhľadom na premenlivosť situácie v súvislosti s koronavírusom a opatreniami proti jeho šíreniu však bude lepšie, keď budú fanúšikovia dostihov sledovať aktualizované informácie o chystaných podujatiach na webovej stránke zavodisko.sk.

iv

FOTO: Ivana Vrablová

Na Dudovej svištia šípy

Možno ste zaregistrovali, že 8. 8. sa na ihrisku pri ZŠ Dudova uskutočnili lukostrelecké preteky v rámci súťaže Petržalská liga a 12. 9. bol 2. ročník Majstrovstiev Bratislavy. Organizačne sa na týchto akciách podieľa Antonín Polách, predseda a tréner 1. slovenského školského lukostreleckého klubu Petržalka (1. SŠLK Petržalka). Tento klub má za sebou už 25-ročnú históriu, a za ten čas získali jeho zverenci viac než tristo medailí na majstrovstvách Slovenska.

FOTO: Ivana Vrabľová

Keď 1. SŠLK Petržalka začína svoju činnosť, bol to šiesty lukostrelecký klub na Slovensku. V súčasnosti je ich takmer štyridsať. Spočiatku chodilo v Petržalke trénovať zhruba šesť detí a dnes je to približne štyridsiatka strelcov rôznych vekových kategórií. Najstarším členom klubu je 70-ročný pán a najmladším sedemročné dievčatko.

Keď príde do klubu nováčik, požičajú mu tzv. slabý luk, aby sa naučil zvládať techniku. Časom sa pri tréningoch zistí, aký luk by si mal adept kúpiť. Rozdiely sú prítom nielen v lukoch, ale aj v šípoch. Ako vysvetľuje pán Polách,

aj dobrý strelca môže pokaziť streľbu, ak narába s nevhodnými šípmi. Čo sa týka finančných nákladov na tento šport, luky sú už vzhľadom na súčasnú konkurenciu výrobcov podstatne lacnejšie ako kedysi. Dajú sa zohnať za niekoľko desiatok eur, pri špičkových lukoch treba, samozrejme, rátať s vyššou sumou. „Keď som chcel kúpiť luk synovi zhruba pred tridsiatimi rokmi, musel som predat' auto,“ spomína Antonín Polách. Táto jeho skúsenosť je už skôr kuriozitou.

„V lukostreľbe fungujú rôzne divízie, strieľa sa s kladkovým, olympijským či holým lukom. Sú aj ďalšie, ale tie sa u nás príliš nepoužívajú,“ vysvetľuje

Polách. „Potom existujú aj rôzne druhy lukostreľby: terčová sa rozvetvuje na outdoor a indoor, kde sú rozdiely vo vzdialenostiach a veľkostiach terčov, ďalej je to streľba na terče rozmiestnené rôzne v teréne, a tiež streľba na 3D figuríny zvierat. Posledné dva druhy u nás netrénujeme.“ Tréningy sú zamerané najmä na prácu s holým lukom, pretože na prechod na náročnejší olympijský luk treba získať patričné skúsenosti.

Záujemcovia o tento šport dostávajú v 1. SŠLK tzv. Desatoro petržalského lukostrelca, v ktorom sú jednak pokyny, ako by sa mal strelca správať na tréningoch a súťažiach, a zároveň obsahuje

návody, akými cvikmi sa má udržiavať v kondícii. Antonín Polách však zdôrazňuje, že veľkú úlohu zohráva psychika. Preteky sa totiž dajú pokaziť aj jedným nevydareným výstrelom, cez ktorý sa súťažiaci neprenesie a v strese nabaľuje ďalšie chyby.

Čo sa týka aktuálnych súťažných podujatí, koncom septembra sa konali Majstrovstvá Slovenska v terénnej lukostreľbe (Jur pri Bratislave), na 3. 10. sa plánuje Hubické Grand Prix 2020 (Hubice) a na 8. 10. Slovenská letná univerziáda (Žilina).

dan

Pohár starostu MČ Petržalka získali futbalisti z FC RR

V sobotu 19. 9. sa konal na multifunkčnom ihrisku ZŠ Dudova nultý ročník futbalového turnaja o Pohár starostu MČ Bratislava-Petržalka. Na turnaji sa zúčastnilo osem bratislavských tímov, ktoré hrali v zložení piati hráči a brankár. Každý zápas trval 12 minút. Na prvom mieste sa umiestnili futbalisti z FC RR, ktorí si prevzali víťaznú trofej z rúk petržalského starostu Jána Hrčku. Vo finále porazili jedno z miestnych družstiev – Engerau Boys. Starosta zároveň odovzdal ocenenia pre najlepšieho hráča, strelca a brankára. Vicestarostka MČ Petržalka Jana Hrehorová odovzdala poháre pre tímy na druhom a tretom mieste (MFC Metod). Turnaj organizovali lokálny futbalový tím GPS Ovsište a Mestská časť Bratislava-Petržalka. Partnermi podujatia boli pizzeria California a Pub 64. **red**

Tabuľka II. futbalovej ligy 2020/21 po 8. kole – seniori

1.	MFK Skalica	8	7	0	1	22:10	21
2.	MFK Dukla B. Bystrica	8	6	1	1	31:15	19
3.	FK Železiarne Podbrezová	8	6	1	1	21:7	19
4.	FC Košice	7	5	2	0	13:3	17
5.	MFK Tatran L. Mikuláš	8	5	1	2	18:8	16
6.	FC Petržalka	7	3	1	3	7:12	10
7.	MŠK Púchov	6	3	0	3	10:8	9
8.	KFC Komárno	6	3	0	3	7:11	9
9.	Slavoj Trebišov	7	2	2	3	6:13	8
10.	Partizán Bardejov	6	2	1	3	5:7	7
11.	FC ŠTK 1914 Šamorín	7	2	1	4	6:12	7
12.	FK Dubnica nad Váhom	8	1	3	4	8:13	6
13.	MŠK Žilina B	7	1	1	5	13:20	4
14.	FK Poprad	8	1	0	7	10:22	3
15.	ŠK Slovan Bratislava B	6	0	0	6	2:17	0

Výsledky družstiev FC Petržalka:

Seniори:

- 5. kolo: MFK Tatran Lipt. Mikuláš - FC Petržalka 1:0
- 6. kolo: FC Petržalka – MŠK Púchov 3:2
- 7. kolo: voľno
- 8. kolo: FC Petržalka – FK Košice 1:1

Starší dorast U19 – II. liga:

- 4. kolo: FK Dubnica nad Váhom – FC Petržalka 0:0
- 5. kolo: FC Petržalka – MŠK Senec 5:0
- 6. kolo: FC Petržalka - FC ŠTK 1914 Šamorín 2:0
- 8. kolo: FC Petržalka – FK Inter Bratislava 0:0

Mladší dorast U17 – II. liga:

- 4. kolo: FK Dubnica nad Váhom – FC Petržalka 0:5
- 5. kolo: FC Petržalka – MŠK Senec 6:2
- 6. kolo: FC Petržalka - FC ŠTK 1914 Šamorín 0:0
- 8. kolo: FC Petržalka – FK Inter Bratislava 1:3

Ženy – I. liga:

- 2. kolo: FC Petržalka – FC Nitra 3:5
- 3. kolo: FC Spartak Trnava - FC Petržalka 0:2
- 4. kolo: MFK Dukla B. Bystrica – FC Petržalka 1:5

Poslanecký duel:

Požiadavky, problémy a posuny petržalského školstva

Gabriela Fulová

Téma školstva je veľmi široký pojem a každý ju vníma inak. Pre mňa je petržalské školstvo živou a blízkou témou. Denne ju žijem spolu so svojou rodinou a s deťmi.

Nástup do nového školského roka opäť poznamenala pandémia, bol teda náročný pre všetkých pedagógov, žiakov, ale aj rodičov. Z začať školský rok s neistotou, ako dlho bude trvať v štandardnom režime a či vaše dieťa bude mať kto učiť, je pre rodiča stresujúcim faktorom. Ak ste rodič prváčika, naskytne sa otázka: Nebudem musieť svoje dieťa učiť čítať a písať sám?

Takýto začiatok školského roka je výzvou nielen pre rodičov a deti, ale aj pre školské oddelenie Mestskej časti. Splniť všetky nariadenia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR znamenalo v prvom rade zaškolenie zamestnancov ZŠ a MŠ, zabezpečenie vstupov do ZŠ a MŠ, meranie teploty každému žiakovi a v neposlednom rade aj nutnosť zariadiť, aby sa nemiešali žiacke skupiny ani počas školského klubu detí, ani počas vydávania stravy. A, samozrejme, niekoľkokrát denne treba aplikovať dezinfekciu.

Ako viete, Petržalka má vo svojej pôsobnosti 11 základných a 24 materských škôl. Takéto

Ľuboš Kačírek

množstvo nemá ani jedna mestská časť v Bratislave, dokonca ani niektoré mestá na Slovensku. Aktuálna situácia preto riadne preveruje petržalské školstvo a schopnosti našich učiteľov aj nepedagogických zamestnancov.

Situácia s pedagogickými zamestnancami v našej MČ je náročná, nakoľko nám chýba 11 pedagógov na základných a 5 na materských školách. Tieto chýbajúce sily čiastočne kompenzujú v niektorých ZŠ asistenti učiteľov, ktorých bolo možné zaradiť do vzdelávacieho procesu aj vďaka projektom z oddelenia školstva MČ.

Ďalší kameň úrazu je budúcnosť, nakoľko

priemerný vek učiteľov sa pohybuje v rozmedzí 50 – 60 rokov. MČ sa so situáciou „pasuje“ podporným systémom, to znamená, že novým zamestnancom poskytuje náborový príspevok, pedagógom ubytovanie, ak je to potrebné, a tiež jazykové kurzy hradené zamestnávateľom. Aj takto sa snaží MČ prilákať a získať nových a mladých pedagógov. Nepedagogickí zamestnanci pracujúci v školských jedálňach (ŠJ) dostali možnosť rekvalifikácie, s čím súvisí aj možné finančné ohodnotenie a viacročná spolupráca s MČ.

Môj pohľad na petržalské školstvo je pozitívny, vnímam, že množstvo vecí sa pohlo vpred. Niektoré škôlky rozšírili svoju kapacitu o ďalšiu triedu, na Bohrovej 1 majú pribudnúť po rekonštrukcii priestorov (začiatkom roka 2021) ďalšie tri triedy. Investície prišli aj do kuchynských zariadení, kde sa nakúpilo 16 konvektomatov, nové sporáky, pece, plynové stolíčky, stoly. Začalo sa s kompletnou prerábkou kuchyne v ZŠ Holíčska, došlo aj k rekonštrukcii priestorov v ZŠ Nobelovo nám.

Najväčší posun vnímam v oblasti primárneho vzdelávania. Tu došlo k systémovým zmenám, ktoré však nevidno hneď. Ide napríklad o zjednotenie riadenia pedagogických a nepedagogických zamestnancov pôsobiach v školských jedálňach v MŠ. Nastavili sa pravidlá, ktorými sa zlepšili podmienky na prácu pre vedúce ŠJ. Určila sa osoba na zaškoľovanie, dochádza ku kontrolám kvality podávanej stravy a k overeniu dodaných surovín od dodávateľov, vedúca ŠJ má možnosť objednať biopotravinu a je na jej zvážení, ako často zaradiť do jedálneho lístka ovocie a zeleninu.

Áno, stále sú v školstve rezervy a nedostatky, hlavne v oblasti investícií a dodržiavania termínov. Ja však vidím zo strany školského oddelenia snahu riešiť veci systematicky a smerom k lepšiemu.

Gabriela Fulová

K dlhodobým problémom Petržalky patrí nedostatok miest v materských školách. Mestská časť podporuje zvyšovanie kapacít MŠ prerábaním a rekonštrukciou priestorov školských bytov. Z pohľadu poslaneckého klubu Team Vallo očakávame výraznejšie zlepšenie tejto situácie od opätovného využitia vybraných pôvodných objektov MŠ, ako je to napríklad pri budove bývalej MŠ na Hrobákovej 5, ktorú MČ získala do svojej správy od magistrátu (ešte je potrebné získať druhú polovicu budovy od MV SR).

Od tohto šk. roku sa nedostatok miest začína prejavovať aj v základných školách. Zatiaľ najvypuklejšie je to v ZŠ Turnianska, ktorú navštevujú aj deti zo Slnčníc. Jednoducho nás dobehol zanedbávaný problém z predchádzajúcich období, keď vtedajšie vedenie MČ spolu s výstavbou bytov „netlačilo“ aj na budovanie materských a základných škôl v tejto lokalite.

Poslanecký klub Team Vallo vyvíja aktivity, aby navrhovaná ZŠ a MŠ v Slnčniciach nebola súkromnou školou, ale bola vo vlastníctve a správe MČ Bratislava-Petržalka. Tu však narážame aj na problém získavania nových pedagogických a nepedagogických pracovníkov. Aktuálna pandemická situácia nám v tejto situácii trochu pomohla, keď sledujeme vyšší záujem o zamestnanie sa v školstve.

Najmladšie budovy MŠ a ZŠ v Petržalke majú vyše 30 rokov (výnimkou je MŠ na Vyšehradskej po komplexnej rekonštrukcii), čomu zodpovedá aj ich technický stav. Po výmene okien, postupnej rekonštrukcii sociálnych zariadení nás čaká rekonštrukcia jedální a telocviční. A to nechávam bokom rekonštrukcie striech či kanalizácie. Napriek tomu, že pravidelným bodom rokovaní školskej komisie je problematika rekonštrukcie školských budov, stále sa nepodarilo doceliť stav, aby sa schválené návrhy rekonštrukcií na príslušný rok uskutočnili v stanovených termínoch – hlavne počas letných prázdnin. Nedodržiavajú sa termíny na vyhlásenie obstarávania, čím sa posúva následne celý proces. V Petržalke máme niekoľko typov budov materských a základných škôl, čo by nám malo uľahčiť proces, keď pripravenú projektovú dokumentáciu vieme využiť pri viacerých budovách, čo však zatiaľ nevidno.

Aktuálna pandemická situácia preverila aj technologické vybavenie našich škôl a schopnosť učiteľov presunúť aspoň časť výučby do online priestoru. Myslím si, že ešte máme čo doháňať, aby pedagógovia mali jednak potrebné technické vybavenie na online učenie a zároveň boli aj kvalitne vyškolení na používanie počítačových programov. Na druhej strane sa výraznejšia pozornosť venuje inkluzívnemu vzdelávaniu a zvyšovaniu počtu asistentov učiteľa pre deti s poruchami učenia, kde MČ okrem vyrokovaných pracovných pozícií z ministerstva školstva financuje ďalšie miesta asistentov na petržalských školách. Takisto sa priebežne modernizujú učebne, kde sa vďaka kvalitne pripraveným projektom darí vedeniu škôl vybaviť triedy novými interaktívnymi tabuľami či projektormi. Takisto postupne pribudnú v školách nové učebne technickej výchovy. Výraznou zmenou prešlo aj riadenie školstva, keď na úrade vzniklo oddelenie predprimárneho a primárneho vzdelávania.

Viaceré problémy, ktoré tu spomínam, sa netýkajú len Petržalky, ale zasahujú celé slovenské školstvo. Vedenie MČ, oddelenie školstva i petržalskí poslanci si uvedomujú význam podpory vzdelávania novej petržalskej generácie a s väčšími či menšími úspechmi sa ich snažia ak už nie hneď vyriešiť, tak aspoň nastaviť postupy spôsobom, aby sa celý proces do budúcnosti zjednodušil a urýchlil. Školstvo je oblasť, kde sa výsledky veľakrát neukážu hneď, ale až s určitým časovým odstupom.

Luboš Kačirek

Iveta Jančoková

Poslančkou som prvé volebné obdobie. Musím úprimne priznať, že ma úspech vo voľbách veľmi prekvapil. Prijala som to ako príležitosť aktívne sa zapojiť do rozvoja Petržalky. Politika je v dnešných dňoch vnímaná veľmi negatívne a oslovenie „politik“ je takmer nadávkou. Je potrebné s tým niečo robiť a do vecí verejných viac zapájať bežných ľudí. Nepovažujem sa za političku. Som len obyčajná mama dvoch detí z Petržalky, ktorej záleží na svojom okolí a chce pomôcť, aby sa nám tu všetkým žilo lepšie.

Svoju pozornosť smerujem hlavne na sociálnu oblasť, školstvo či kultúru. Verím, že sa nám v Petržalke podarí čo najefektívnejšie využiť potenciál budov materských škôl. Som veľmi rada, že sme sa rozhodli ísť do rozširovania kapacít MŠ hlavne prostredníctvom rekonštrukcií existujúcich priestorov. Taktiež verím, že sa nám podarí rozšíriť a zlepšiť podmienky v našich domovoch sociálnych služieb a vybudovať tak potrebný denný stacionár. Za veľmi dôležitú považujem aj prácu s mladými ľuďmi, zapájanie ich do diania v Petržalke či vytvorenie priestoru na trávenie voľného času.

Fungovanie samosprávy, verejné financie, verejný priestor či budúcnosť našich miest, to všetko by nám nemalo byť ľahostajné. Preto je dôležité budovanie a podpora komunit, a hlavne vytváranie priestoru na participáciu obyvateľov na veciach verejných. Ako príklad uvediem zapojenie žiadateľov do úprav VZN o poskytovaní finančných dotácií či podpore veľkých športových klubov, kde boli mnohé z pripomienok zapracované.

Je toho veľa, čo sa dá zlepšiť, ale aj skritizovať. „Kto nič nerobí, nič nepokazí.“ Držte nám palce, aby sme toho spoločne čo najviac zlepšili a čo najmenej pokazili.

 <p>„Jeseň je druhá jar, keď...“ (dokončenie je v tajničke) - A. Camus</p>						Pomôcky: Joukl, plaít, Lauko, Atmos	Slovenský humorista (Ján)	1. časť tajničky	Opojil alkoholom	Poľovačka	Identifi- kačný gén	Nalieval	Značka detskej výživy	
						Úderom zrazilo								
						Napočudo- vanie								
						Preber k životu					Akže			
						Poundal (skr.)					Opak dobra			
						Peňažný ústav								
Kýže						Bouvetov ostrov (kód)				Strmé riečne údolie	Značka televízorov			
Tu máš						Lúbostné city								
Autor: Vierka Blahová	Poživaj tekutinu	V poriadku (z angl.)	Vo vlastnom byte	Český súhlas	Citoslovce uvažovania Popevok		Slovenský hokejista Zvyšok na účte							
Dala do ruky						Pretekár na sánkach Český entomológ								
Idol, symbol						Podzemný priestor Vrkoč, po anglicky								
NAŠA PETRŽALKA	Návyková omamná látka	Miestny odbor (skr.) Burič, vzbúrelec			Druh tanca Stával sa bielym					Okresný výbor (skr.) Ofúkalo dymom				
Súhvezdie Drak (skr.)				Nezmysly Krmil sa					Osobné zámeno Kamenný masív					
Výraz v kartách			3. časť tajničky Latín. názov prvku jód					Značka berkélia Kraj. symf. orchester			Splietal	Kridlo (anat., odb.)		
Oličil vápnom							Domáce zvieratá Neodídem, zotrám							
Odborník v geodézií							Dal do správnej polohy Lem							
Hydroxy- aldehyd						Posolila Značka kotlov								
NAŠA PETRŽALKA	4. časť tajničky	Ulica (skr.) Obchod s nábytkom			Abteilung (skr.) Počnúc			Oleje, na recepte Správa dráhy			Obrad pomenova- nia	Pichľavé výrastky		
Kde				Prudký záchvev Meno Heleny					Orgán zraku Olympia (dom.)					
Versus (skr.)			Španielske muž. meno Americium (zn.)							EČV okr. Rimavská Sobota V, vo (lek.)				
Hovoril ekavsky					Obidve			2. časť tajničky						
Značka džúsov					Postava z knihy Winnetou			Predpona (proti)						

Na troch vyžrebovaných čitateľov, ktorí úspešne vylúštia tajničku, čakajú ceny. Odpovede nám zasielajte na e-mailovú adresu noviny@petrzalka.sk a do predmetu správy uveďte Tajnička.